

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

3.1 วิธีการวิจัย

1. การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของชุมชนเป้าหมาย

1.1 คัดเลือกชุมชนเป้าหมายในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ชุมชน ในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงจังหวัดน่าน จำนวน 3 แห่ง แบ่งเป็นพื้นที่ดำเนินงานต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2564 จำนวน 3 ชุมชน และพื้นที่ดำเนินการใหม่ในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 2 ชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายพื้นที่ (Growth Pole) เดียวกันเพื่อให้การลงทุนพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลาย และเป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีตั้งแต่ 5 ชาติพันธุ์ขึ้นไป (เมี่ยน ขมุ ไทลื้อ ม้ง คนไทยพื้นเมือง)

1.2 สํารวจและประเมินทักษะการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป้าหมาย เช่น เป้าหมาย/แหล่งรายได้หลักของชุมชน ความรู้ในการประกอบอาชีพของชุมชน ความรู้ด้านการตลาด รูปแบบ/วิธีการเรียนรู้ ความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของเกษตรกรในชุมชนเป้าหมาย โดยการสัมภาษณ์นักพัฒนา สวพส. ซึ่งประจำการในพื้นที่ และเกษตรกร ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อประเมินคุณลักษณะของการเป็นผู้ใฝ่รู้ของเกษตรกร

1.3 จำแนกหมวดความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นต่อการยกระดับการเรียนรู้ของชุมชน ทั้งจากผลการศึกษาในปัจุบันประมาณ พ.ศ. 2564 และผลการศึกษาในกิจกรรม 1 ข้อ 1.2 เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2. การสำรวจและประเมินความพร้อมของชุมชนในการพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 4 มิติ

2.1 สํารวจความพร้อมของระบบสื่อสาร การเข้าถึงเครือข่ายเทคโนโลยี ทักษะการใช้อุปกรณ์ความรู้เกี่ยวกับดิจิทัลของเกษตรกรในชุมชนเป้าหมาย รวมถึงการตระหนักรู้ถึงประโยชน์และความเสี่ยงต่อการใช้ข้อมูลในโลกออนไลน์ ด้วยการสัมภาษณ์และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ทุกที่และทุกเวลา รวมถึงความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่และการเรียนรู้เรื่องเดิมแต่ในมุมมองใหม่

2.2 รวบรวมข้อมูลจากผลการศึกษาในกิจกรรม 1 ข้อ 1.2 และ 1.3 และกิจกรรม 2 ข้อ 2.1 เพื่อวิเคราะห์และประเมินสถานะการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในชุมชนเป้าหมายตามองค์ประกอบ 4 มิติ ประกอบด้วย (1) ผู้เรียนรู้ที่มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ใฝ่รู้ (2) หลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (3) สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ทุกที่และทุกเวลา (4) ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่และการเรียนรู้เรื่องเดิมแต่ในมุมมองใหม่ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละมิติ ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

คะแนน 5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การกำหนดหลักสูตรและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับทดสอบกระบวนการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในชุมชนเป้าหมาย

3.1 กำหนดหลักสูตรและเครื่องมือที่สอดคล้องกับสถานะและความสนใจของชุมชนเป้าหมาย

3.2 ทดสอบกระบวนการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เบื้องต้นในชุมชนเป้าหมาย

3.3 ประเมินผลการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เรียนรู้เป้าหมายเบื้องต้น

3.2 สถานที่ดำเนินการวิจัย

ดำเนินงานในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงจังหวัดน่าน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ วังไผ่ ถ้ำเวียงแก้ว และน้ำแบ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายพื้นที่ (Growth Pole) เดียวกันเพื่อให้การลงทุนพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายและเป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีตั้งแต่ 5 ชชาติพันธุ์ขึ้นไป (เมี่ยน ขมุ ไทลื้อ ม้ง คนไทยพื้นเมือง) รวมจำนวนทั้งสิ้น 5 ชุมชน แบ่งเป็น

1. พื้นที่ดำเนินงานต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2564 จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ บ้านใหม่ (โครงการฯ วังไผ่) บ้านปางแก้ว (โครงการฯ ถ้ำเวียงแก้ว) และบ้านน้ำแบ่ง (โครงการฯ น้ำแบ่ง)

2. พื้นที่ดำเนินการใหม่ในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านสองแคว (โครงการฯ วังไผ่) และบ้านผาหมี่ (โครงการฯ ถ้ำเวียงแก้ว)